

WMCZ 2018 Hoe zit het ook alweer?

Handreiking

De **Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen 2018 (Wmcz 2018)** zorgt ervoor dat deelnemers en hun vertegenwoordigers meer inspraak krijgen in de zorg. Uit onderzoek van de **Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ)** blijkt dat veel mensen de wet nog niet goed kennen. Daarom is deze handreiking gemaakt. Dit document helpt zorgboeren, cliëntenraden en andere betrokkenen om de wet op de juiste manier toe te passen.

Wanneer richt je een cliëntenraad op?

Als een zorgboerderij zorg verleent via de **WLZ** (Wet langdurige zorg) of de **Jeugdwet** en **meer dan 10 zorgverleners** heeft, moet er een **cliëntenraad** zijn.

- Dit geldt voor **alle locaties samen**. Als u meerdere locaties heeft, moet u het totaal aantal zorgverleners bij elkaar optellen.
- **Alleen zorgverleners tellen mee**. Medewerkers die geen zorg verlenen, worden niet meegerekend (voorbeeld iemand die enkel de koeien melkt op de zorgboerderij hoeft niet mee te worden geteld).
- Het maakt niet uit of iemand **parttime of fulltime** werkt.
- Ook **ingehuurde zorgverleners, vrijwilligers, stagiaires en leerlingen** die zorg verlenen, tellen mee.

Wanneer is een stagiaire, leerling of vrijwilliger een zorgverlener?

Om te bepalen of iemand een **zorgverlener** is, kun je deze **controlevraag** gebruiken:

Gaat de zorg aan de deelnemer (onveranderd) door als de vrijwilliger, stagiaire of leerling er niet is?

- Ja → Geen zorgverlener
- Nee → Wel een zorgverlener

Wat valt onder zorg?

- ✓ Persoonlijke verzorging (zoals wassen, helpen bij toiletbezoek, medicatie geven)
- ✓ Een gesprek voeren met een deelnemer over alternatieve manier van reageren in een lastige situatie (een begeleidingsgesprek voeren)
- ✓ Zorgplannen schrijven
- ✓ Rapporteren over de zorg
- ✓ Een coaching-sessie met een paard
- ✓ Een stagiaire die een zorgopleiding volgt valt onder de functie zorgverlener

Wat te doen bij meerdere locaties?

Zorgboerderijen die een cliëntenraad moeten hebben, kunnen dit op verschillende manieren regelen. Ze kunnen één cliëntenraad oprichten voor alle deelnemers, of meerdere cliëntenraden voor verschillende groepen of locaties.

Als er meerdere cliëntenraden zijn, kan er ook een centrale cliëntenraad komen. Dit is een raad die de belangen van alle cliëntenraden binnen de organisatie vertegenwoordigt.

Voor aanbieders van **langdurige zorg** geldt een andere regel. Zij moeten per locatie een cliëntenraad instellen. Dit is niet nodig als de deelnemers of hun vertegenwoordigers aangeven dat ze dit niet willen. Ook hoeft er geen aparte cliëntenraad te zijn als dat niet logisch is. Bijvoorbeeld als meerdere locaties samen één team en leidinggevende delen. In zo'n geval kan één centrale cliëntenraad voldoende zijn.

Wat valt niet onder zorg?

- ✗ Koffie schenken
- ✗ Samen activiteiten doen (onder toezicht van een zorgverlener)
- ✗ Samen wandelen
- ✗ Meelopen naar het toilet, maar niet helpen
- ✗ Iemand vervoeren

Deze richtlijnen helpen om duidelijk te maken welke taken onder zorg vallen en wanneer iemand als zorgverlener wordt gezien.

Omvang cliëntenraad

De omvang van de cliëntenraad is afhankelijk van het aantal deelnemers en het aantal verschillende doelgroepen. De cliëntenraad is een afspiegeling van alle deelnemers op de boerderij en het is belangrijk dat elke doelgroep vertegenwoordigd is. Een minimum aantal deelnemers voor een cliëntenraad is 3 personen.

Wat er moet geregeld worden voor een cliëntenraad?

De cliëntenraad en de zorgboerderij maken samen afspraken in een **medezeggenschapsregeling** (dit is verplicht, voorbeelden zijn weergegeven bij modelovereenkomsten). Hierin staat:

- Wie in de cliëntenraad zit.
- Hoe de cliëntenraad betrokken is bij beslissingen.
- Welke rechten en taken de cliëntenraad heeft en hoe informatie begrijpelijk wordt gedeeld.
- De rol en contactgegevens van de Commissie van Vertrouwenslieden (zie verderop in het document).

Daarnaast moet er een **huishoudelijk reglement** (zie voorbeeld op volgende pagina) komen. Hierin staat hoe de cliëntenraad werkt.

- De wet bepaalt over welke onderwerpen de cliëntenraad advies mag geven en wanneer instemming nodig is. De cliëntenraad heeft ook het recht om onderzoek te laten doen (enquêterecht). De zorgboerderij moet de cliëntenraad ondersteunen met geld en middelen.
- Als de zorgboerderij tien of meer professionele zorgverleners heeft, mag de cliëntenraad een lid van het toezichthoudend orgaan voordragen.
- De cliëntenraad moet ook instemmen met het beleid over onvrijwillige zorg.
- Bij een meningsverschil kunnen de zorgboerderij en de cliëntenraad naar de Commissie van Vertrouwenslieden. Samen met enkele andere brancheverenigingen in de kleinschalige zorg heeft Federatie

Clëntenraad voor mensen met een verstandelijke beperking

In zorgorganisaties voor mensen met een verstandelijke beperking zijn soms twee cliëntenraden in plaats van één:

Clëntenraad: bestaat uit deelnemers van de zorgboerderij en komt op voor hun belangen.

Verwantenraad: bestaat uit familieleden of vertegenwoordigers en komt ook op voor de belangen van de deelnemers.

Beide raden werken voor dezelfde groep deelnemers. Als een onderwerp goed met de deelnemers zelf besproken kan worden, dan beslist de cliëntenraad. Als het onderwerp te ingewikkeld is, neemt de verwantenraad het over.

Sommige organisaties kiezen voor één raad met twee groepen: een **deelraad cliënten** en een **deelraad verwanten**. De wet schrijft deze structuur niet voor, maar staat het ook niet in de weg.

Modelovereenkomsten

Er zijn voorbeeldregelingen beschikbaar voor medezeggenschap binnen de **Jeugdwet** en de **Wet langdurige zorg (WLZ)**. Gebruik deze voorbeelden als leidraad om ervoor te zorgen dat jouw medezeggenschapsregeling voldoet aan de wettelijke eisen.

[Klik](#) hier voor de jeugdwet

[Klik](#) hier voor de Wet langdurige zorg (WLZ)

Landbouw en Zorg een eigen Commissie van Vertrouwenslieden die wat meer past bij de kleinschalige zorg qua insteek en kosten. U kunt contact opnemen met de Federatie voor contactgegevens.

Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ)

De **Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ)** controleert of zorgaanbieders zich houden aan de regels van de **Wmcz 2018**. Als een zorgaanbieder deze verplichtingen niet nakomt, kan iedereen die daarbij betrokken is een melding doen bij de IGJ.

Meer info?

Wil je nog meer informatie lezen over de Wmcz 2018 en over de opzet, inhoud en inzet van cliëntenraden, lees dan [hier](#) de volledige handreiking

Inspraak op de zorgboerderij

Volgens de Wmcz 2018 moeten zorgaanbieders inspraak organiseren, wanneer deelnemers **langdurig** in een zorgorganisatie wonen. Zij mogen zelf bepalen hoe ze dit doen en moeten de deelnemers en hun vertegenwoordigers laten weten wat er met hun mening is gedaan. De cliëntenraad gebruikt deze informatie in zijn overleggen.

Dit is op twee manieren geregeld:

- **Persoonlijk**, via afspraken in hun ondersteuningsplan.
- **Gemeenschappelijk**, door mee te denken over onderwerpen die voor meerdere deelnemers belangrijk zijn.

De Wkkgz zegt dat bij grote veranderingen, zoals verbouwingen of verhuizingen, onderzocht moet worden wat deelnemers belangrijk vinden.

Inspraak en medezeggenschap werken samen. Bijvoorbeeld: als een zorgorganisatie wil veranderen hoe de maaltijden worden geregeld, kan dit eerst via inspraak worden besproken. Als het daarna definitief moet worden, dan kijkt de cliëntenraad ernaar.

Vilans heeft, samen met andere organisaties, een handleiding geschreven over inspraak. Deze handreiking vind je [hier](#).

Huishoudelijk reglement

Er is een voorbeeldreglement opgesteld voor het huishoudelijke reglement voor de cliëntenraad. Gebruik dit document als leidraad, zodat jouw huishoudelijk reglement voldoet aan de wettelijke eisen.

[Klik](#) hier voor het huishoudelijk reglement

